CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA

Arkusz zawiera informacje prawnie chronione do momentu rozpoczęcia egzaminu.

WYPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD

PESEL

Miejsce na naklejkę.
Sprawdź, czy kod na naklejce to **M-100**.
Jeżeli tak – przyklej naklejkę.
Jeżeli nie – zgłoś to nauczycielowi.

Egzamin maturalny ***Formuła 2023***

HISTORIA

Poziom rozszerzony

Symbol arkusza
MHIP-R0-**100**-2405

DATA: **21 maja 2024 r.**

GODZINA ROZPOCZĘCIA: **9:00**

CZAS TRWANIA: **180 minut**

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **60**

Przed rozpoczęciem pracy z arkuszem egzaminacyjnym

1. Sprawdź, czy nauczyciel przekazał Ci **właściwy arkusz egzaminacyjny**, tj. arkusz we **właściwej formule**, z **właściwego przedmiotu** na **właściwym poziomie**.
2. Jeżeli przekazano Ci **niewłaściwy** arkusz – natychmiast zgłoś to nauczycielowi. Nie rozrywaj banderol.
3. Jeżeli przekazano Ci **właściwy** arkusz – rozerwij banderole po otrzymaniu takiego polecenia od nauczyciela. Zapoznaj się z instrukcją na stronie 2.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Układ graficzny
© CKE 2022

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 35 stron (zadania 1–26). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Na pierwszej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
3. Zapoznaj się uważnie ze źródłami, a następnie wykonaj zadania umieszczone pod nimi. Odpowiadaj tylko na podstawie źródeł i tylko własnymi słowami – chyba że w zadaniu polecono inaczej. Udzielaj tylu odpowiedzi, o ile Cię poproszono.
4. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
5. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
6. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
7. Nie wpisuj żadnych znaków w tabelkach przeznaczonych dla egzaminatora. Tabelki umieszczone są na marginesie przy każdym zadaniu.
8. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadania egzaminacyjne są wydrukowane na następnych stronach.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 1. (0–1)

Źródło 1. Fragment opracowania historycznego

Zdaniem dawniejszych badaczy początek panowania I dynastii […] przypadał na okres zjednoczenia Egiptu, czyli utworzenia jednolitego systemu zarządzania kierowanego przez króla, którego władza obejmowała terytorium Dolnego i Górnego Egiptu. Był to bez wątpienia proces skomplikowany i długotrwały, a jego zwieńczeniem miało być właśnie przyjęcie korony Górnego i Dolnego Egiptu przez Narmera […].

Encyklopedia historyczna świata, t. II, Kraków 2000, s. 12.

Źródło 2. Fotografie reliefów

A

B

https://www.britannica.com

1.
0–1

Rozstrzygnij, który z reliefów przedstawionych w źródle 2. – A czy B – nawiązuje do procesu historycznego opisanego w źródle 1. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do treści obu źródeł.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

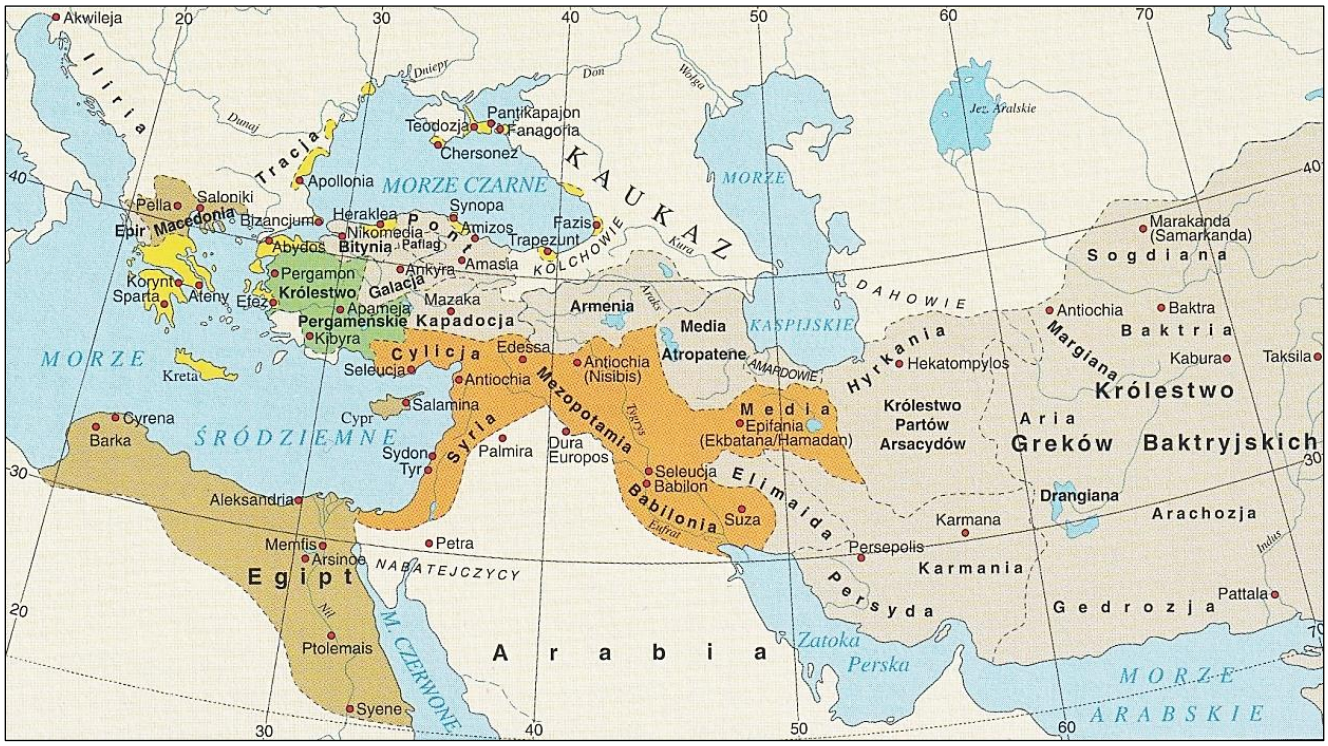
Zadanie 2. (0–1)

Źródło 1. Fragment mowy starożytnego władcy

Zwyciężywszy konnicę satrapów Dariusza, dodałem do mego państwa całą Jonię i kraj Eolów, obie Frygie i Lidię, a Milet zdobyłem po oblężeniu. Wszystkie inne krainy przyłączyły się do nas dobrowolnie. Wam je oddałem, żebyście mogli się wzbogacić. Wasze są bogactwa Egiptu i Cyreny, zajętych bez walki, waszym łupem jest Syria, Palestyna i Mezopotamia, i Babilon, i Baktria, i Suza wasza! Wasze jest złoto Lidów, skarby Persów, zasoby Indów.

A. Świderkówna, *Hellenika* […], Warszawa 1978, s. 16.

Źródło 2. Mapa państw starożytnych

państwo Ptolemeuszy — państwo Seleukidów — państwo Attalidów — państwa greckie

Encyklopedia historyczna świata, t. II, cz.1, Kraków 2000, s. 166.

Rozstrzygnij, czy mapa ze źródła 2. przedstawia sytuację polityczną w czasie, gdy została wygłoszona mowa przytoczona w źródle 1. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do informacji z obu źródeł.

2.
0–1

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 3.

Fragment opracowania historycznego

Ustanowił monarchię, która miała wszelkie pozory republiki […]. Dobił się władzy z bronią w ręku i przez prawie pół wieku był człowiekiem, który faktycznie sam decydował o wszystkich ważkich kwestiach, wewnętrznych i zewnętrznych, dotyczących przyszłości imperium. Jednakże, aczkolwiek sprawował tę władzę, nie miał żadnego tytułu, który by jednoznacznie nadawał jego pozycji rangę najznamienitszą. Przez większość czasu nie piastował nawet godności najwyższego urzędu w Rzymie; sprawował jedynie urząd, który, to prawda, czynił jego osobę nienaruszalną […].

R. Auguet, […], Warszawa 1990, s. 20–21.

3.1.
0–1

Zadanie 3.1. (0–1)

Podaj imię i przydomek polityka, którego działania opisano w tekście.

.....

3.2.
0–1

Zadanie 3.2. (0–1)

Podaj nazwy dwóch urzędów republikańskich, o których mowa w ostatnim zdaniu tekstu.

- .....
- .....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 4. (0–1)

Współczesna fotografia kościoła św. Aleksandra w Warszawie

https://pl.wikipedia.org

Sformułuj jeden argument na poparcie tezy, że budowla zaprezentowana na fotografii stanowi przykład inspiracji zarówno greckimi, jak i rzymskimi rozwiązaniami w architekturze.

4.
0–1

.....

.....

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

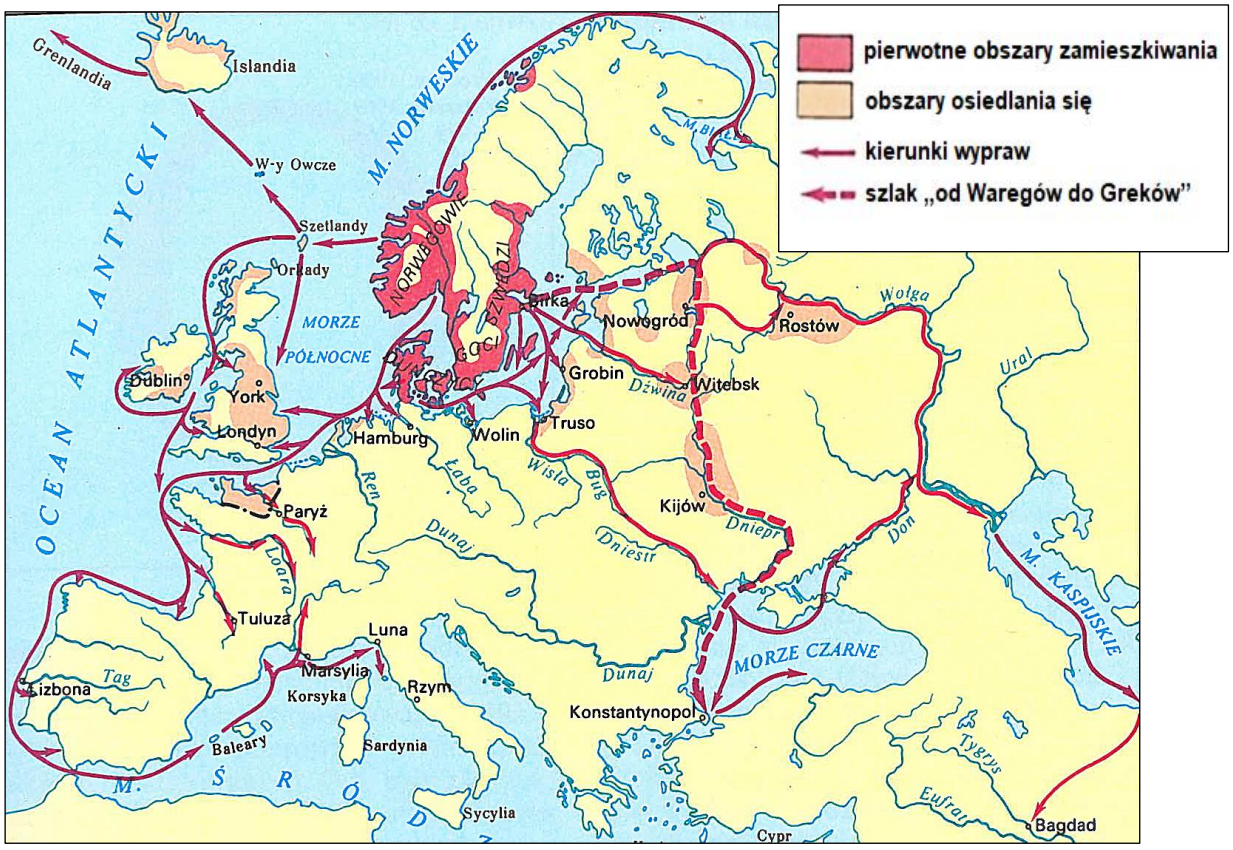
Zadanie 5.

Źródło 1. Fragment mowy papieża

Wszak jest koniecznością, abyście niezwłocznie podążyli z pomocą waszym braciom zamieszkującym na Wschodzie i potrzebującym waszej, niejednokrotnie obiecywanej im pomocy. Na nich zwalili się bowiem, jak o tym większości z was już doniesiono, Turcy i Arabowie, którzy dotarli aż do Morza Śródziemnego [...]. Zajmując coraz dalsze ziemie tychże chrześcijan, oni uzyskali nad nimi przewagę, niejednokrotnie rozbijając ich w walce, wielu zabili lub wzięli do niewoli, kościoły porozbijali, a imperium spustoszyli.

T. Maresz, K. Juszczyk, *Historia w tekstach źródłowych* […], t. 1, Rzeszów 2000, s. 47–48.

Źródło 2. Mapa przedstawiająca trasy średniowiecznych wypraw

Encyklopedia szkolna. Historia, Warszawa 1993, s. 337.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

5.1.
0–1

Zadanie 5.1. (0–1)

Rozstrzygnij, czy wezwanie papieża cytowane w źródle 1. przyczyniło się do rozpoczęcia wypraw, których przebieg zaznaczono na mapie przedstawionej w źródle 2. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do informacji z obu źródeł.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 5.2. (0–1)

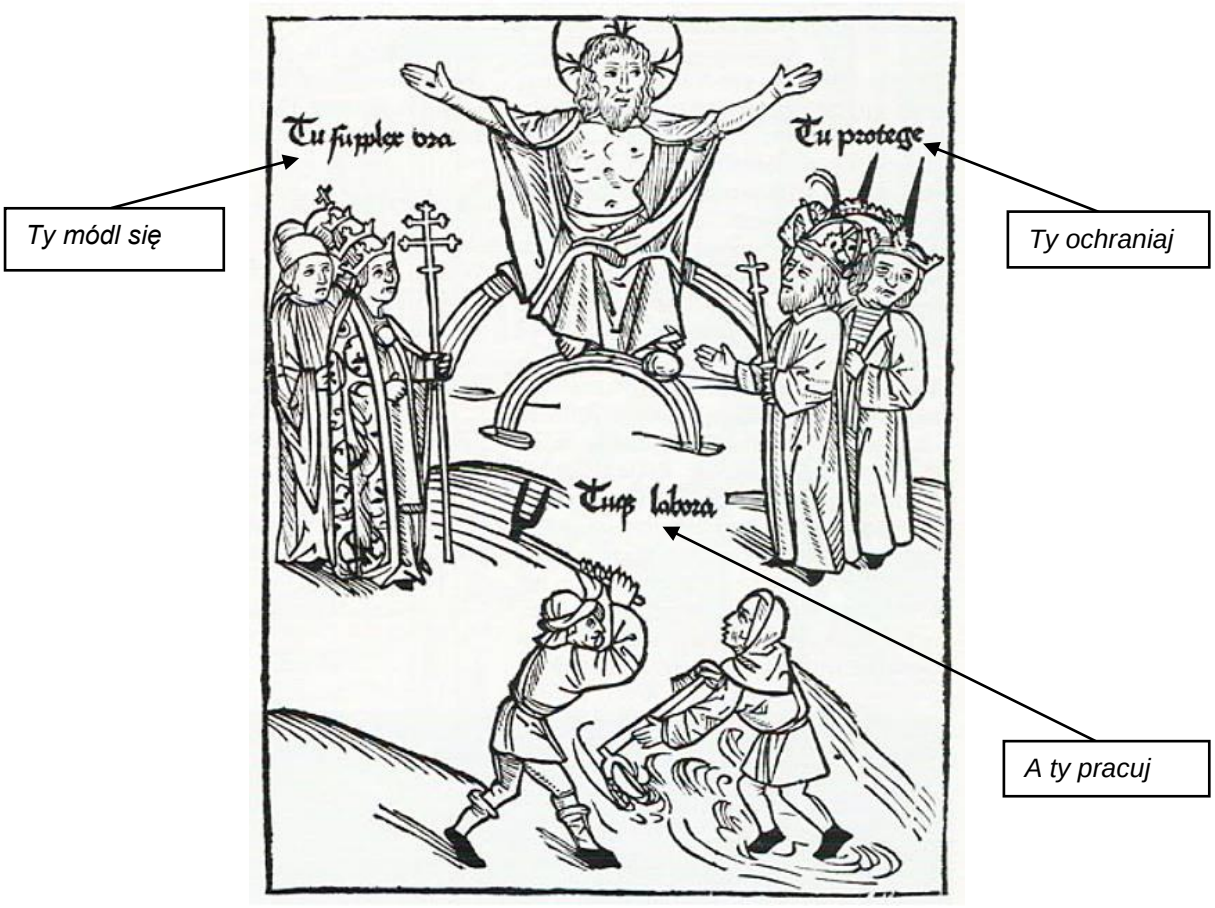
5.2.
0–1

Podaj nazwę państwa, w którego stolicy kończył się szlak „od Waregów do Greków”.

.....

Zadanie 6. (0–2)

Drzeworyt z okresu średniowiecza

https://bildungsserver.berlin-brandenburg.de

Wyjaśnij zilustrowaną na drzeworycie strukturę społeczeństwa średniowiecznego. W odpowiedzi odwołaj się do trzech elementów graficznych drzeworytu.

6.
0–1–2

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 7. (0–1)

Fragmenty kroniki średniowiecznej

Fragment A:
[Henryk V,] przygotowując się do wkroczenia do Polski z potężnym wojskiem, przesłał [władcy Polski] wprzód poselstwo w te słowa: „Winieneś […] przyjąć z powrotem brata swego […], a mnie płacić rocznie 300 grzywien trybutu, lub tyluż rycerzy dostarczyć na wyprawę […]". Na to [władca Polski] odpowiedział: „Jeśli pieniędzy naszych lub rycerzy polskich żądasz tytułem trybutu, to mielibyśmy się za niewiasty, a nie za mężów, gdybyśmy wolności swej nie bronili. Do przyjęcia zaś buntownika lub do podzielenia się z nim niepodzielnym królestwem, nie zmusi mnie przemoc żadnej [obcej] władzy […]".

Fragment B:
Jak zaś doszło do wypędzenia króla […] z Polski, długo byłoby o tym mówić; tyle wszakże można powiedzieć, że sam będąc pomazańcem [,] nie powinien był pomazańca za ten grzech karać cieleśnie. Wiele mu to bowiem zaszkodziło, gdy przeciw grzechowi grzech zastosował i za zdradę wydał biskupa na obcięcie członków. My zaś ani nie usprawiedliwiamy biskupa – zdrajcy, ani nie zalecamy króla, który tak szpetnie dochodził swych praw.

Anonim tzw. Gall, *Kronika polska*, Wrocław 1989, s. 54, 132.

7. 0–1

Rozstrzygnij, w którym fragmencie kroniki – A czy B – zostały opisane wydarzenia chronologicznie późniejsze. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do informacji zawartych w obu fragmentach.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 8

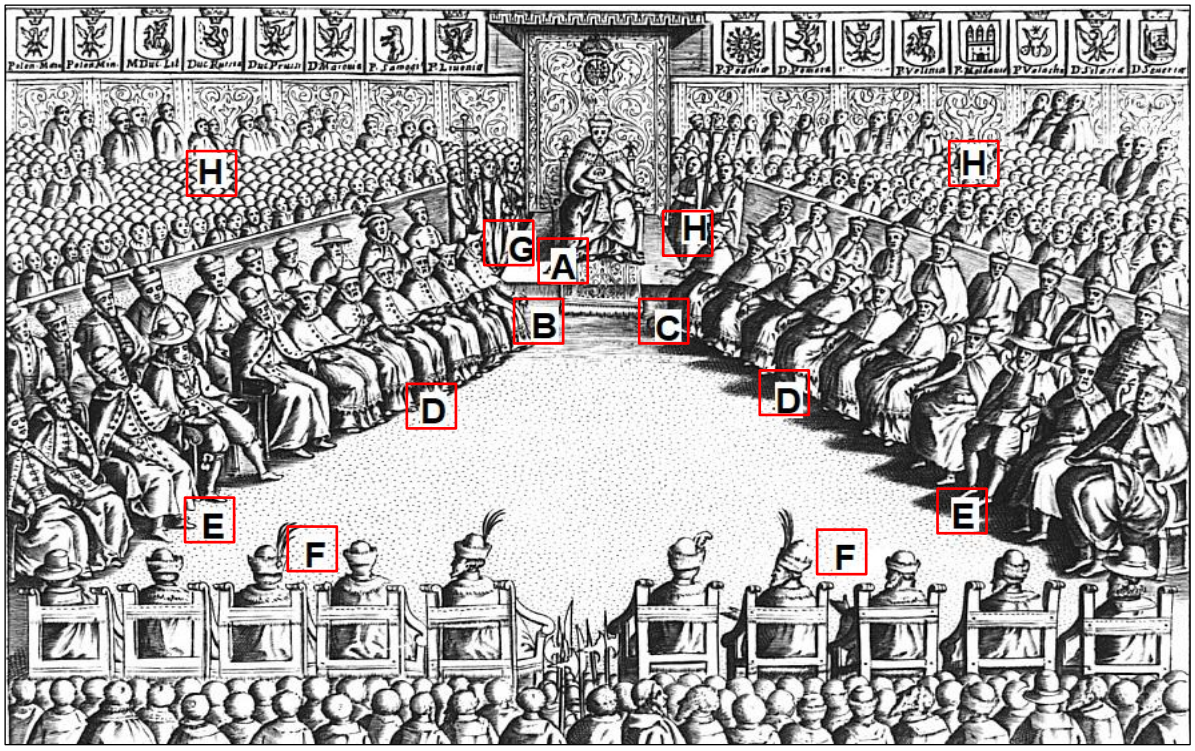
Źródło 1. Fragment dokumentu

Ponieważ prawa ogólne i ustawy publiczne dotyczą nie pojedynczego człowieka, ale ogółu narodu, przeto na tym walnym sejmie […] wraz z wszystkimi Królestwa naszego prałatami, radami i posłami ziemskimi za słuszne i sprawiedliwe uznaliśmy, jakoż postanowiliśmy, iż odtąd na potomne czasy nic nowego stanowionym być nie ma przez nas i naszych następców, bez wspólnego zezwolenia senatorów i posłów ziemskich […].

Wiek XVI–XVIII w źródłach […], oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 1999, s. 95.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Źródło 2. Ilustracja z epoki

Literami oznaczono: A – króla, B – arcybiskupa gnieźnieńskiego (prymasa), C – arcybiskupa lwowskiego, D – senatorów-biskupów, E – senatorów-wojewodów i kasztelanów, F i G – senatorów-urzędników, H – szlachtę.

Na podstawie: https://zpe.gov.pl

Zadanie 8.1. (0–1)

Podaj stosowaną w historiografii nazwę dokumentu cytowanego w źródle 1.

.....

8.1.
0–1

Zadanie 8.2. (0–1)

Rozstrzygnij, czy ilustracja załączona w źródle 2. odzwierciedla strukturę sejmu przedstawioną w źródle 1. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do informacji z obu źródeł.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

8.2.
0–1

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 9. (0–1)

Alegoria władzy, drzeworyt z dzieła Stanisława Orzechowskiego *Quincunx, to jest wzór Korony Polskiej na cynku wystawiony*

Tekst łaciński umieszczony na drzeworycie: *Państwo opiera się na barkach papieża i króla; jeśli ruszy się jedną z tych podpór, zostanie zniszczona cała struktura królestwa.*

https://polona.pl

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

9.
0–1

Rozstrzygnij, czy Stanisław Orzechowski propagował idee braci polskich (arian). Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do napisu i wybranego elementu graficznego drzeworytu.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

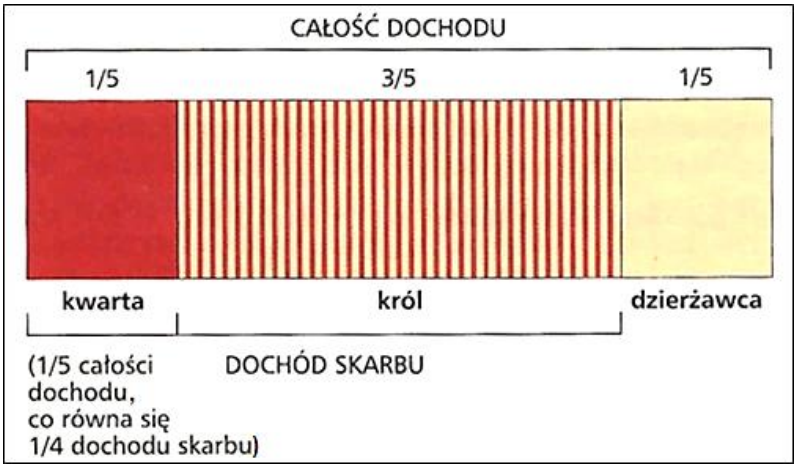
.....

.....

.....

Zadanie 10. (0–1)

Wykres dochodów z królewszczyzn

J. Choińska-Mika, P. Szlanta, K. Zielińska, *Historia* […], Warszawa 2008, s. 83.

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

10.
0–1

Podział dochodów zaprezentowany w źródle wprowadzono na mocy postanowień sejmu

A. egzekucyjnego 1562–1563.

B. konwokacyjnego 1573.

C. Niemego 1717.

D. Wielkiego 1788–1792.

Zadanie 11.

Źródło 1. Fragmenty opracowania historycznego

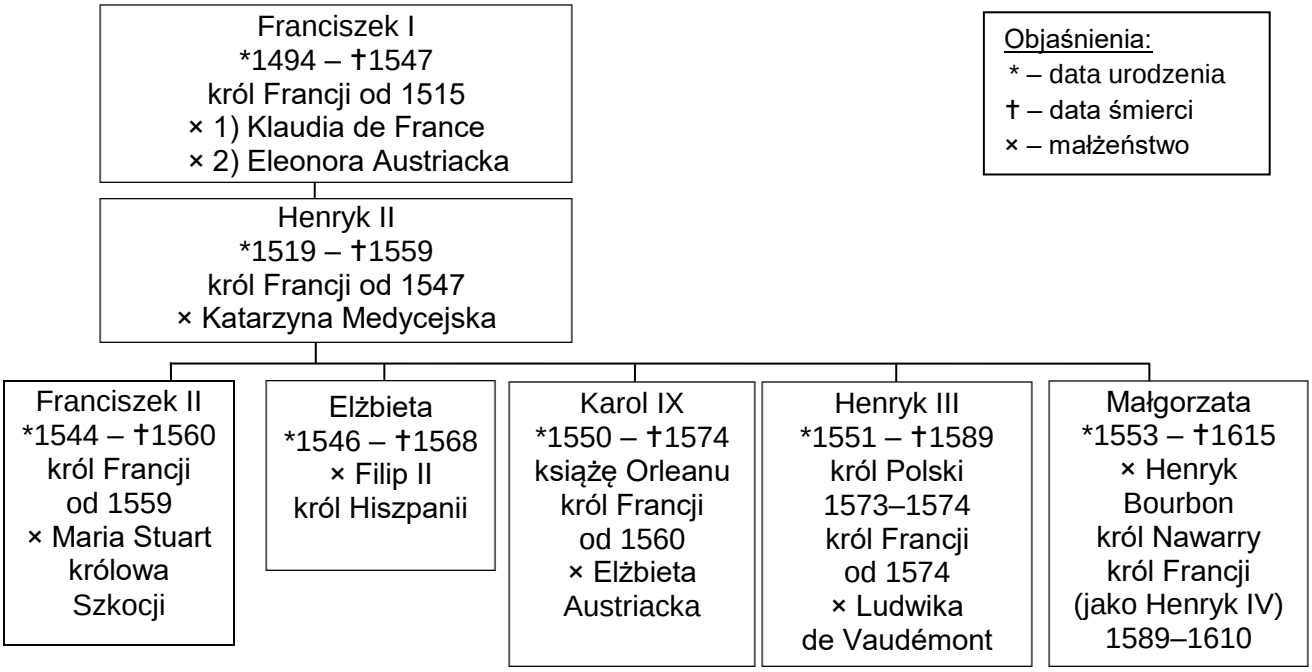
Fragment A:
Tak doszło do rzezi w dzień św. Bartłomieja, zwany niekiedy nocą, mylnie, jako że trwała od 6 rano do 6 wieczorem 24 sierpnia […]. Padły tysiące hugenotów, głównie w Paryżu, częściowo i w niektórych katolickich miastach na prowincji. Coligny i obecna w stolicy szlachta hugenocka zginęli pod nożami morderców.

Fragment B:
Wyrzekłszy pono słynne słowa: „Paryż wart mszy" […] zajął stolicę, przyjąwszy […] kapitulację hiszpańskiego garnizonu, i po kolejnych zwycięstwach […] zawarł […] z Hiszpanią pokój w [Vervins], który przywracał stan rzeczy sprzed lat czterdziestu i zapewniał Francji wreszcie bezpieczeństwo. W tymże roku edykt nantejski, gwarantujący prawa protestantów, położył kres, przynajmniej za jego panowania, waśniom religijnym.

S. Grzybowski, *Wielka historia świata* […], t. 6, Warszawa 2005, s. 592–596.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Źródło 2. Tablica genealogiczna władców Francji [fragment]

Na podstawie: *Dynastie Europy*, red. A. Mączak, Wrocław 2009, s. 385.

11.1. 0–1

Zadanie 11.1. (0–1)

Każdemu fragmentowi ze źródła 1. przyporządkuj władcę ze źródła 2., który panował we Francji w czasie wydarzeń tam opisanych. Odpowiedzi zapisz poniżej.

Fragment A – ……

Fragment B – .....

11.2. 0–1

Zadanie 11.2. (0–1)

Wyjaśnij sens sformułowania „Paryż wart mszy", które przytoczono we fragmencie B.

.....

.....

.....

Zadanie 12.

Źródło 1. Fragment opracowania historycznego

Po śmierci Ludwiki Marii […] nie był zdolny do kontynuowania podjętych wspólnie z małżonką działań. Przestał zajmować się sprawami publicznymi i […] w tej sytuacji wszyscy niemal sąsiedzi starali się pozyskać króla przez propozycje małżeńskie. Problem zajmował również jego poddanych, sam król jednak znalazł lepsze dla siebie wyjście. […] [N]a wspólnym posiedzeniu obu izb król zwrócił swój dyplom elekcyjny i uwolnił poddanych od posłuszeństwa. […] Władza w kraju przeszła w ręce prymasa.

J.A. Gierowski, *Rzeczpospolita w dobie złotej wolności* […], Kraków 2001, s. 108–109.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Źródło 2. Fotografia pomnika nagrobnego w kościele w Paryżu

https://polonika.pl

Zadanie 12.1. (0–1)

Podaj imiona władcy, którego dotyczą oba źródła.

.....

12.1.
0–1

Zadanie 12.2. (0–1)

Podaj pojęcie stosowane w historiografii, którym określa się działanie nazwane w tekście *lepszym wyjściem*.

.....

12.2.
0–1

Zadanie 12.3. (0–1)

Rozstrzygnij, czy pomnik nagrobny ukazany w źródle 2. jest przykładem sztuki baroku czy klasycyzmu. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do jednej cechy tego stylu widocznej na fotografii.

12.3.
0–1

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

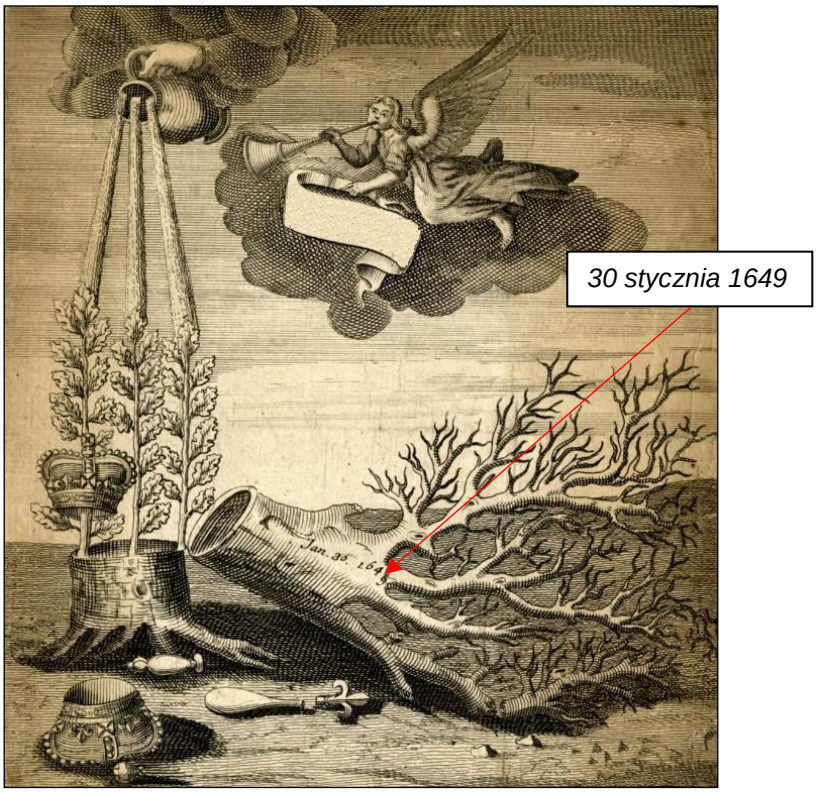
.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 13. (0–1)

Rycina z epoki

https://www.britishmuseum.org

13. 0–1

Podaj nazwę wydarzenia z nowożytnych dziejów Anglii, do którego nawiązuje rycina. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do jej treści.

Wydarzenie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 14.

Źródło 1. Fragment rozkazu

Żołnierze! Druga wojna polska zaczęta. Pierwsza skończyła się pod Frydlandem i Tylżą; w Tylży Rosja poprzysięgła wieczne z Francją przymierze i wojnę z Anglią. Dziś łamie swe przysięgi. […] Rosja idzie tam, gdzie ją ciągnie fatalność, jej przeznaczenie musi się wypełnić. Czyż sądzi, że ulegliśmy zwyrodnieniu? Czyż przestaliśmy być żołnierzami spod Austerlitz? Stawia nas między hańbą a wojną. Wybór nie może dla nas ulegać wątpliwości; marsz więc naprzód! Przejdźmy Niemen! Przenieśmy na jej obszary wojnę! Druga wojna polska przyniesie taką dla oręża francuskiego sławę, jak pierwsza […].

Wiek XIX w źródłach […], oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 2001, s. 53.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Źródło 2. Mapa działań wojennych

S. Grodziski, *Polska w czasach przełomu* […], Kraków 2004, s. 257.

Zadanie 14.1. (0–1)

14.1.
0–1

Rozstrzygnij, czy rozkaz cytowany w źródle 1. dotyczy działań wojennych ukazanych na mapie ze źródła 2. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do informacji z obu źródeł.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 14.2. (0–1)

14.2.
0–1

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Głównym dowódcą wojsk polskich w czasie działań wojennych ukazanych na mapie był

A. Józef Zajączek.

B. Tadeusz Kościuszko.

C. Józef Poniatowski.

D. Jan Henryk Dąbrowski.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 15.

Źródło 1. Fragment pamiętników z epoki

Chłopicki […] ciągle się droczył i wzdrygał objąć dowództwo nad wojskiem, a lud, gromadnie stojący pod oknami na placu Bankowym, uparcie wywoływał Chłopickiego na naczelnego wodza. […] Zły był okrutnie, wściekał się, brwi marszczył, klął powstanie po żołniersku, nie dobierając wyrazów. […] Niemcewicz jako przyjaciel, towarzysz i świadek wielkich cnót Kościuszki, w którego sercu nieszczęsne losy kraju i włos biały nie wyziębiły miłości do ojczyzny, przedsięwziął przełamać Chłopickiego opór. Prosił go, perswadował […]. Niemcewicz kochał, z poświęceniem i zupełnym zaparciem samego siebie, ojczyznę. Chłopicki nawet tego wyrażenia nie rozumiał.

Wiek XIX w źródłach […], oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 2001, s. 180.

Źródło 2. Mazur ex-dyktatora

Wersja A:
[Nasz Chłopicki] wojak, dzielny, śmiały
Wykonywać rozkazy i szturmem brać wały,
Lecz by całkiem wojskiem władać,
Trzeba coś więcej posiadać.
Więc bez niego w imię Boga
Pobijemy wroga!
Sześć tygodni siedział, dumał, drzymał,
Bez granic dyktaturę w słabym ręku trzymał
I z Lubeckim będąc w zmowie
Oczekiwał, co Car powie;
A tymczasem, ach dlaboga!
Puścił z kraju wroga.

Wersja B:
Nasz Chłopicki wojak dzielny, śmiały!
Powiedzie naszych zuchów na pole
[zwycięstw i chwały;
Huk armat, szczęk pałaszy,
Brodaczów wnet odstraszy!
Hej bracia! w imię Boże!
Bóg nam dopomoże! […]
Hej rodacy dalej hura! hura!
Na dumnych wrogach naszych niechaj
[zadrży skóra.
Nie zrazi nas car z Dybiczem,
A pogróżki dla nas niczem.

Na podstawie: *Poezja powstania listopadowego,* oprac. A. Zieliński, Wrocław 1971, s. 233; https://polona.pl

15.1. 0–1

Zadanie 15.1. (0–1)

Podaj stosowaną w historiografii nazwę powstania, którego dotyczą źródła.

.....

15.2. 0–1

Zadanie 15.2. (0–1)

Rozstrzygnij, która z wersji pieśni cytowanej w źródle 2. – A czy B – ma wymowę zgodną z oceną Chłopickiego wyrażoną w źródle 1. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do źródła 1. i do wybranej wersji pieśni ze źródła 2.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

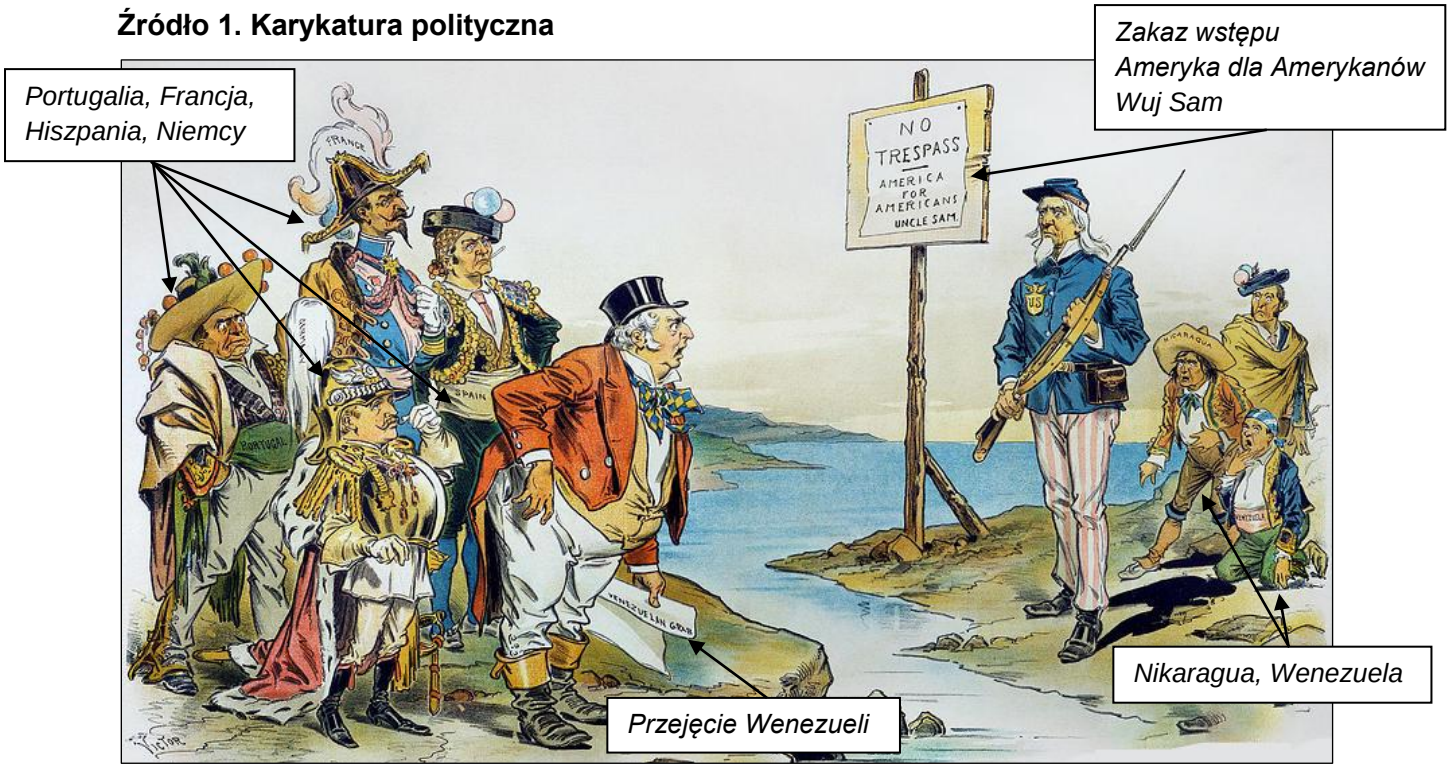
.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 16.

Źródło 1. Karykatura polityczna

https://commons.wikimedia.org

Źródło 2. Fragment orędzia prezydenta Stanów Zjednoczonych

Polityka, jaką prowadzimy w stosunku do Europy […], pozostała ta sama: polega ona na niewtrącaniu się w sprawy wewnętrzne jakiegokolwiek państwa […]. Jednakże w sprawach dotyczących […] kontynentów [amerykańskich] zmieniają się okoliczności. Jest niemożliwe, aby mocarstwa sprzymierzone chciały narzucić swój system polityczny jakiejś części tych kontynentów bez zagrożenia naszemu szczęściu i naszemu pokojowi, i nie przypuszczamy, aby nasi bracia z południa chcieli przyjąć go z własnej woli. Nie byłoby też możliwe przez nas pozostanie w pozycji obojętnych widzów wobec interwencji, niezależnie od jej formy. […] Prawdziwa polityka Stanów Zjednoczonych polega na pozostawieniu stron samych w nadziei, że i inne państwa obiorą ten sam kierunek polityki zagranicznej.

Wiek XIX w źródłach […], oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 2001, s. 94.

Zadanie 16.1. (0–1)

16.1.
0–1

Rozstrzygnij, czy karykatura ze źródła 1. jest komentarzem do polityki zapoczątkowanej orędziem zacytowanym w źródle 2. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do treści obu źródeł.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

16.2.
0–1

Zadanie 16.2. (0–1)

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Prezydentem, który wygłosił orędzie przytoczone w źródle 2., był

A. Abraham Lincoln.

B. James Monroe.

C. Harry Truman.

D. Woodrow Wilson.

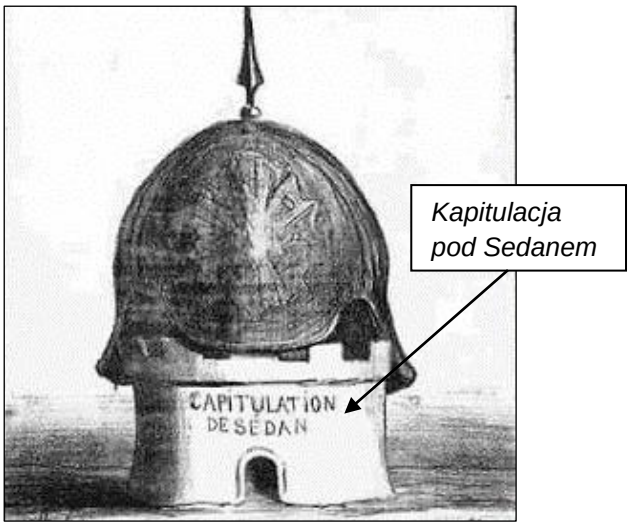
Zadanie 17.

Źródło 1. Fragment opracowania historycznego

„Łzy płynęły mi po policzkach – napisał […] w dniu ceremonii […] historyk Heinrich von Sybel. – Czym zasłużyliśmy sobie na taką łaskę od Boga, że możemy być świadkami tych wielkich i wspaniałych czynów?" […] A nowy cesarz? Co czuł w tym dniu, najdonioślejszym nie tylko na przestrzeni własnej kariery, ale również całej dynastii […], na której czele stał? Dzień 18 stycznia nie został wybrany przypadkowo. Była to rocznica koronacji pierwszego króla pruskiego […] w Królewcu.

T. Aronson, *Cesarze* […], Kraków 1998, s. 10.

Źródło 2. Rysunek z epoki

https://upload.wikimedia.org

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

17.1.
0–1

Zadanie 17.1. (0–1)

Wyjaśnij związek przyczynowo-skutkowy między wydarzeniem, do którego nawiązuje źródło 2., a ceremonią opisaną przez Heinricha von Sybela w źródle 1. W odpowiedzi odwołaj się do treści obu źródeł.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 17.2. (0–1)

17.2.
0–1

Podaj nazwę dynastii, z której pochodził wspomniany w źródle 1. *nowy cesarz*.

.....

Zadanie 18. (0–1)

Plakat z okresu I wojny światowej

https://upload.wikimedia.org

18.
0–1

Rozstrzygnij, która strona konfliktu – państwa centralne czy ententa – opublikowała zaprezentowany plakat. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do jego elementów graficznych.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 19.

Znaczki pocztowe

A

B

C

D

Napisy na znaczkach:
Znaczek A. *Plébiscite* [fr.] – plebiscyt; *Allenstein* [niem.] – Olsztyn.
Znaczek D. *Commission de Gouvernement* [fr.] – Komisja Rządowa; *Haute Silesie* [fr.] – Górny Śląsk; *Oberschlesien* [niem.] – Górny Śląsk.

https://katalogznaczkow.net

19.1. 0–1–2

Zadanie 19.1. (0–2)

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Spośród wydarzeń, do których nawiązują znaczki A–D, z wydarzeniem najpóźniejszym związany jest znaczek A.	**P**	**F**
2.	Znaczek C nawiązuje do plebiscytu, który się nie odbył.	**P**	**F**
3.	Wydanie znaczka D powiązane było z plebiscytem, w wyniku którego do Polski przyłączono mniejszą część spornych terenów.	**P**	**F**

19.2. 0–1

Zadanie 19.2. (0–1)

Podaj nazwisko generała związanego z powstaniem organizmu państwowego, na którego obszarze był w obiegu znaczek B.

.....

Zadanie 20.

Źródło 1. Relacja Wiktora Krawczenko

Worwanowie – mąż, żona i dziecko… byli szczęśliwą rodziną. Ciężko pracowali. To byli dobrzy ludzie. Nie kułacy – mieli tylko dwa konie, krowę, świnię, kilka kur, tak jak wszyscy. Nieważne jak usilnie go namawiali, nie chciał wstąpić do kołchozu. Zabrali mu całe zboże, jakie mu zostało. I znów przekonywali i grozili. Ale nie ustąpił. „To moja ziemia" – powtarzał – „moje zwierzęta i mój dom i nie oddam ich rządowi". Wtedy przyjechali ludzie z miasta. Spisali cały dobytek i wszystko zabrali, do ostatniego garnka i ścierki, a narzędzia i inwentarz przekazali kołchozowi. Worwana ogłosili kułakiem, a wieczorem przyszli go aresztować.

D.R. Marples, *Historia ZSRR. Od rewolucji do rozpadu*, Wrocław 2011, s. 125.

Źródło 2. Fragment pamiętnika

[N]a początek powstają pod gołym niebem na placach, w oznaczonych miejscach, rynki, zupełnie już legalne […]. Bajeczne były te rynki. Przypominam sobie zwłaszcza jeden przy moście Obuchowskim. Dwie połowy. Na jednej tylko sprzedaż kasz, mąki, masła, cukru, jarzyn, wędlin etc. Na drugiej można pod gołym niebem zjeść obiad z 2 i 3 dań, śniadanie, mieć kawę, herbatę…; można było także podzelować buty i ogolić się, i ostrzyc włosy. […] Zniesiono nacjonalizację […] dla drobnych warsztatów pracy, zatrudniających nie więcej jak 20 ludzi.

Na podstawie: T. Parczewski, *Pamiętniki gubernatora Kronsztadu*, Warszawa 2006, s. 237–238.

Zadanie 20.1. (0–1)

20.1.
0–1

Rozstrzygnij, w którym źródle – 1. czy 2. – opisano przejawy Nowej Ekonomicznej Polityki. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do zawartych w nim informacji.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 20.2. (0–2)

20.2.
0–1–2

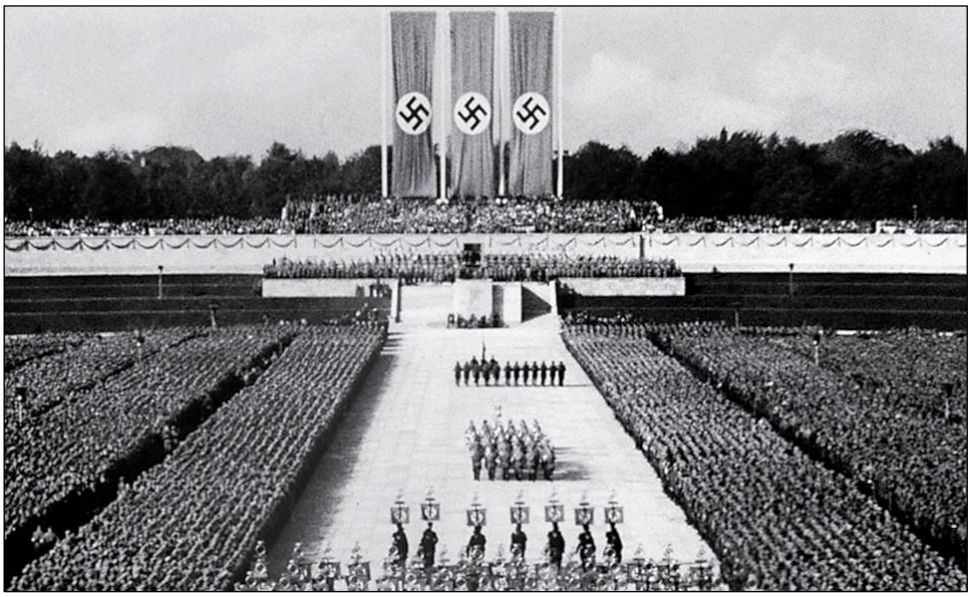
Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Oba źródła dotyczą walki z Wielkim Głodem na Ukrainie.	**P**	**F**
2.	W źródle 1. opisano sytuację związaną z procesem kolektywizacji.	**P**	**F**
3.	W źródle 2. scharakteryzowano politykę gospodarczą zapoczątkowaną przez Stalina.	**P**	**F**

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 21. (0–1)

Kadr z filmu *Triumf woli* w reżyserii Leni Riefenstahl, dokumentującego zjazd NSDAP

Na podstawie: https://www.cda.pl

21.
0–1

Na podstawie przedstawionego kadru sformułuj jeden argument potwierdzający tezę, że film służył celom propagandowym.

.....

.....

.....

Zadanie 22.

Źródło 1. Fragment opracowania historycznego

Co więc zostało z powstania? […] Wydaje się, że nawet przeciwnicy tej decyzji są w stanie zaakceptować następujące punkty […], choć nie musi to oczywiście zmienić ich generalnego stosunku do decyzji o godzinie „W":

– zatrzymanie Sowietów na linii Wisły na prawie pół roku opóźniło marsz Armii Czerwonej w głąb III Rzeszy, dzięki czemu w ręce komunistów wpadła mniejsza część Niemiec, co miało zasadniczo wpływ na stosunek sił Zachodu i Związku Sowieckiego w przyszłej zimnowojennej rozgrywce;
– obłudna gra Stalina uświadomiła Ameryce i Zachodowi prawdziwe oblicze sowieckiego ekspansjonizmu ([…] powstanie stało się jednym z pierwszych katalizatorów zimnej wojny, które doprowadziły do radykalnej zmiany ocen zamiarów Moskwy […]);
– powstanie ocaliło odrębność państw satelickich Europy Środkowo-Wschodniej; według tej koncepcji Stalin zmienił decyzję o wcieleniu Polski do Sowietów jako 17 republiki, jak również innych krajów tej części Europy; […]
– pamięć tragedii powstania miała powstrzymywać Polaków przed rozlewem krwi w 1956 r., a także studzić emocje społeczne podczas innych przełomów; według tej koncepcji Sierpień 1980 i „Solidarność" są owocami refleksji nad tragedią […].

Polski wiek XX, red. K. Persak i P. Machcewicz, t. 2, Warszawa 2010, s. 369–375.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Źródło 2. Fragment opracowania historycznego

Powstanie Warszawskie odegrało […] istotną rolę w kontekście początków zimnej wojny. Gdy ludzie Zachodu w latach pięćdziesiątych i sześćdziesiątych oglądali się za siebie, zadając sobie pytanie, kiedy właściwie zaczęły się psuć stosunki ze Związkiem Sowieckim, nieodmiennie wskazywali na rok 1944. Analizując sytuacje, w których Stalin przejawiał wyraźną złą wolę, a ludzie Zachodu mogli byli wykazać więcej rozumu i stanowczości, Powstanie Warszawskie umieszcza się u góry listy. Powstanie jako takie nie wywołało zimnej wojny. Było natomiast istotnym krokiem w jej kierunku. […] Mimo swojej długiej nieobecności w publicznym dyskursie Powstanie Warszawskie wywarło głęboki wpływ na kształtowanie się postaw w powojennej Polsce. […] Pamięć o nim łagodziła plany ostrożnych rezydentów Kremla, którzy nie zapomnieli, jak Polacy potrafią walczyć, i którzy bez tych wspomnień mogliby częściej odczuwać pokusę, aby użyć większej siły. Ułatwiała porozumienie między Kościołem a państwem, co przez dziesięciolecia pozwalało uniknąć społecznego niepokoju. Dla późniejszych pokoleń stała się źródłem inspiracji, rodząc ideały Solidarności, która wskrzesiła dążenia Armii Krajowej, jednocześnie nigdy nie przywracając do życia jej metod. „Syndrom Powstania – pisał jeden z jego […] uczestników – uchronił Polskę od losu Węgrów w 1956 roku, działał tonizująco w roku 1970 i 1980 i sprawił, że Polska wyzwoliła się bez uciekania się do gwałtu i bez masowych strat".

N. Davies, *Powstanie '44*, Kraków 2004, s. 830–831.

Zadanie 22.1. (0–1)

Podaj datę dzienną wydarzenia określonego w źródle 1. jako *godzina „W"*.

22.1.
0–1

.....

Zadanie 22.2. (0–2)

Porównaj przedstawione w źródłach 1. i 2. opinie na temat skutków powstania warszawskiego – podaj dwa podobieństwa między tymi opiniami: jedno odnoszące się do skutków międzynarodowych powstania (A), drugie – do jego skutków dla wewnętrznych losów Polski (B).

22.2.
0–1–2

Podobieństwo A: .....

.....

.....

.....

Podobieństwo B: .....

.....

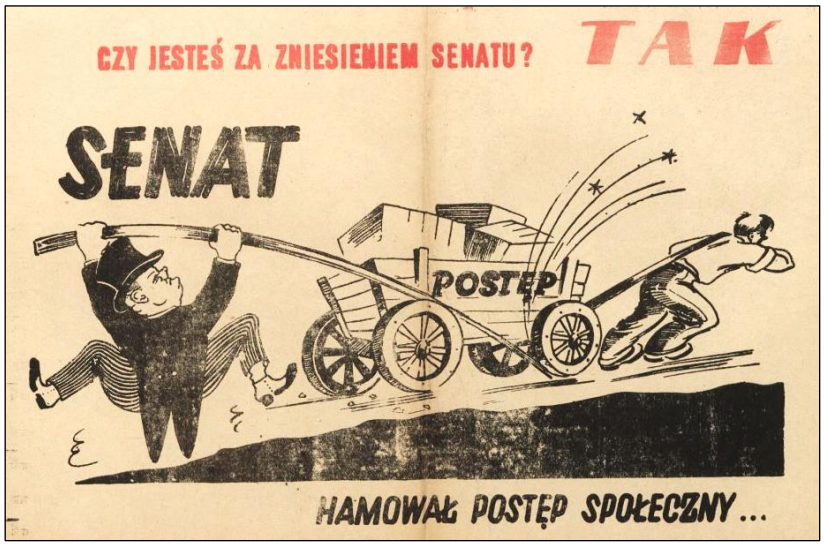
.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 23.

Źródło 1. Plakat

https://ank.gov.pl

Źródło 2. Tabela przedstawiająca wyniki referendum (procent głosów na „tak”)

	Pytanie 1.	Pytanie 2.	Pytanie 3.
Wyniki oficjalne	68%	77%	91%
Wyniki rzeczywiste	27%	42%	67%

Na podstawie: https://zpe.gov.pl

23.1.
0–1

Zadanie 23.1. (0–1)

Wymień dwie metody zobrazowane w źródłach 1. i 2., które stosowali komuniści w celu przejęcia władzy w Polsce.

- .....
- .....

23.2.
0–1

Zadanie 23.2. (0–1)

Rozstrzygnij, czy w świetle przedstawionych w źródle 2. rzeczywistych wyników referendum najwięcej odpowiedzi pozytywnych uzyskało pytanie, do którego nawiązuje plakat ze źródła 1. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do informacji z obu źródeł.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

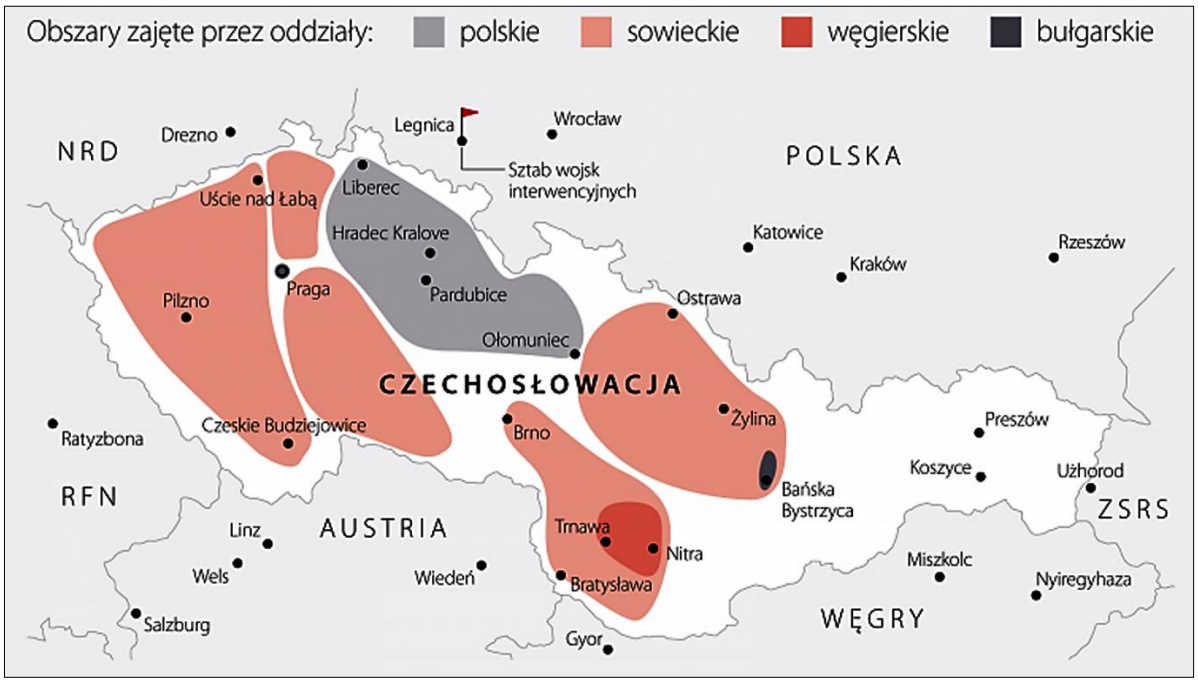
.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 24. (0–1)

Źródło 1. Mapa przedstawiająca rozmieszczenie wojsk

https://dzieje.pl

Źródło 2. Fragment opracowania historycznego

Chruszczow obawiał się, że wycofanie wojsk […] zostanie potraktowane przez państwa zachodnie jako objaw słabości ZSRR i za namową Pekinu wstrzymał ten proces, kierując w stronę [stolicy] nowe oddziały. W odpowiedzi, na początku listopada Nagy ogłosił wystąpienie [swego państwa] z Układu Warszawskiego, deklarując neutralność kraju. 4 listopada wojska radzieckie uderzyły na [stolicę], po jednodniowej walce zajmując miasto. W rezultacie krwawych walk w całym kraju zginęło co najmniej 2,5–3 tys. [bojowników], a pięć razy tyle było rannych.

J. Tyszkiewicz, E. Czapiewski, *Historia powszechna. Wiek XX*, Warszawa 2012, s. 613.

Rozstrzygnij, czy źródła 1. i 2. odnoszą się do tego samego kryzysu międzynarodowego z okresu zimnej wojny. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do informacji z obu źródeł.

24.
0–1

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

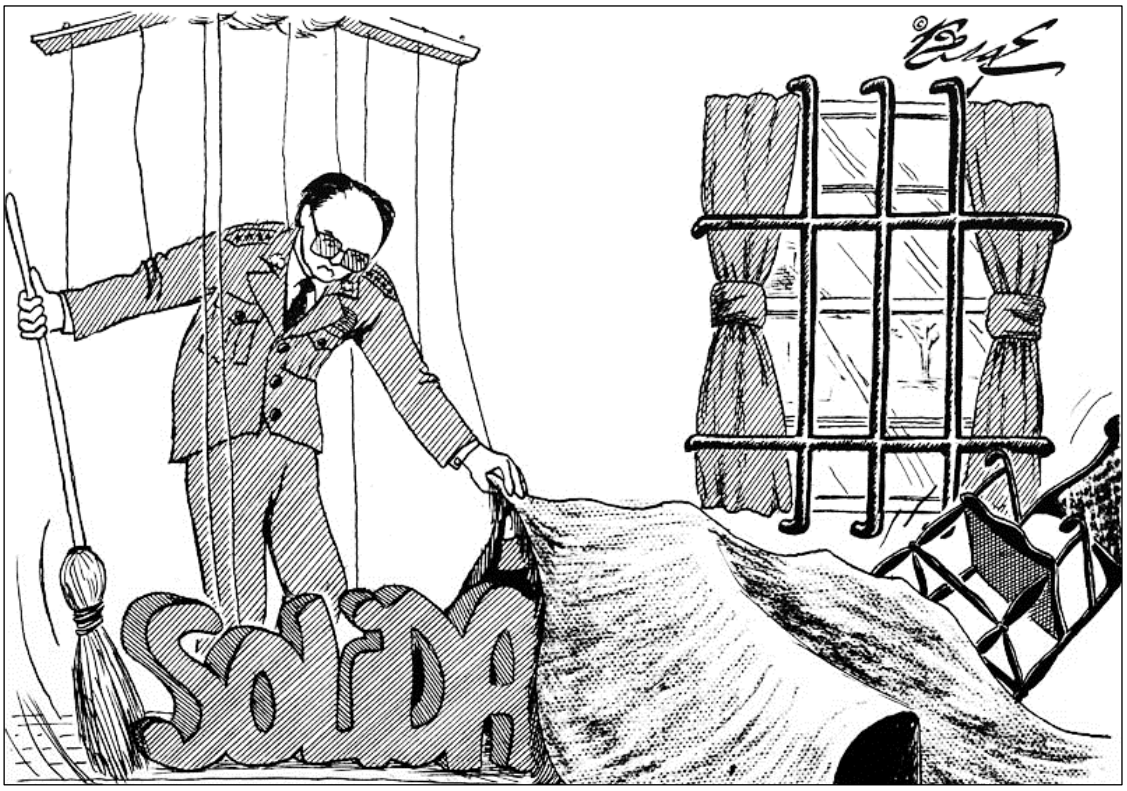
.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 25. (0–3)

Rysunek z epoki

https://papers.gceguide.com

25.
0–1–2–3

Wyjaśnij przesłanie rysunku, interpretując jego elementy graficzne. W odpowiedzi uwzględnij kontekst historyczny.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 26. (0–15)

26.
0–15

Zadanie zawiera trzy tematy. Wybierz jeden z nich do opracowania. Twoja wypowiedź powinna liczyć minimum 300 wyrazów.

1. Najbardziej udaną próbą odnowienia tradycji imperium rzymskiego w średniowieczu było państwo Karola Wielkiego. Zajmij stanowisko wobec powyższej tezy i je uzasadnij, uwzględniając w swojej argumentacji aspekty: polityczny, społeczno-gospodarczy i kulturowy.

2. To właśnie wojny z Turcją, spośród wszystkich XVII-wiecznych konfliktów zbrojnych Rzeczypospolitej, w największym stopniu przyczyniły się do upadku jej znaczenia w tym stuleciu. Zajmij stanowisko wobec powyższej tezy i je uzasadnij, uwzględniając w swojej argumentacji aspekty: militarny, polityczny i społeczno-gospodarczy.

3. Niepodległość Polska zawdzięczała przede wszystkim przywództwu Józefa Piłsudskiego. Zajmij stanowisko wobec powyższej tezy i je uzasadnij, uwzględniając w swojej argumentacji aspekty: dyplomatyczny, militarny i polityczno-ustrojowy.

WYPRACOWANIE

na temat nr ……..

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

BRUDNOPIS (*nie podlega ocenie*)

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

HISTORIA

Poziom rozszerzony

Formuła 2023

HISTORIA

Poziom rozszerzony

Formuła 2023

HISTORIA

Poziom rozszerzony

Formuła 2023

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/